

Petteri Haveri
6.9.2021

Ympäristöministeriö

Viite: diaarinumero: VN/14302/2019 – Lausuntopyyntö luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi

Lausunto luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi

Ympäristöministeriö on pyytänyt Energiateollisuus ry:n (ET) lausuntoa luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi. Kiitämme mahdollisuudesta esittää näkemyksemme ja toteamme lausuntonamme seuraavaa.

Yleiset kommentit

Ilmastolain päivitys on tervetullut ja tarpeellinen EU:n uuden vähintään -55 % (v. 2030) päästövähennystavoitteen vuoksi. Jotta Suomi saavuttaa hiilineutraalisuuden vuoteen 2035 mennessä ja sen jälkeen hiileneutraalisuuden, on maankäyttösektori ja hiilensidontamekanismit sisällytettävä lainsäädäntöön

Ilmastolaissa on keskeistä luoda kehys saavuttaa 2035 hiilineutraalius ja tarvittavat taakanjako- ja maankäyttösektorien päästövähennykset. 2035 tavoitteen kannalta aivan keskeistä on teollisuuden vähähiilisyysinvestointien edistyminen. Näitä investointeja ja vähähiilisyys-polkuja on kuvattu elinkeinoelämän vähähiilisyystiekartoissa. Olisimme odottaneet, että ilmastolain perusteluteksteissä olisi laajaan tiekarttatyöhön tehty viittaus.

Ilmastolaissa asetettavien tavoitteiden saavuttamiselle on erityisen tärkeää päästöttömän sähkön investointi- ja toimintaedellytysten turvaaminen. Tulee myös huomioida, että sähköjärjestelmän toimintavarmuus tulee aina turvata säätöön kykenevällä tuotantomuodolla. Vesivoiman tuottamalla sähköjärjestelmää tukevalla ja tasapainottavalla säätövoimalla on ratkaiseva rooli siirryttäessä kohti hiilineutraalia sähköjärjestelmää, hiilineutraalia Suomea 2035 ja edelleen kohti hiileneutraalisuutta.

Toinen kokonaisuus, jota lakiesityksessä ei ole riittävästi nostettu esille on työ- ja elinkeinoministeriön noin kerran vaalikaudessa tekemä ilmasto- ja energiastrategia. Sen roolia suunnittelujärjestelmässä ei kuitenkaan ole kuvattu eikä määritelty, vaikka ilmastolaissa olisi luontevaa kuvata ilmasto- ja energiastrategian laadintaprosessi.

Yksityiskohtaiset kommentit

Kohta 2 § 2)

- Ehdotamme kohdan poistettavaksi.
- On tärkeää, että ilmastolaissa on välineet seurata kahden päätavoitteen - hiilineutraali Suomi 2035 sekä taakanjako- ja maankäyttösektorien kasvihuonekaasupäästöjen määrän pienentyminen vähintään 90 % vuoden 1990 tasosta – mutta esitetyt välitavoitteet vuosille 2030 ja 2040 ovat vähän eripariset näiden kanssa.

Yksittäisten välitavoitteiden nostaminen lakiin voi lisäksi johtaa hankaliin hallinnollisiin tilanteisiin. Päästövähennykset eivät etene lineaarisella polkua, vaan yksittäisillä teollisuuden investoinneilla ja muutoksilla voi olla huomattava vaikutus Suomen kokonaispäästöihin. Tavoiteltavaa on, että investoinnit tapahtuvat mieluummin

aiemmin kuin myöhemmin, mutta on vaikeaa, ellei mahdotonta varmistaa, että jokin huomattava investointi tulisi käyttöön esimerkiksi 2029 eikä 2031.

- Kohta on myös ristiriidassa lain 3 § kanssa, joka aivan oikein toteaa, että "Päästökauppasektoriin kuuluvista kasvihuonekaasujen päästöistä ja toimista niiden vähentämiseksi säädetään päästökauppalaisissa (311/2011), lentoliikenteen päästökaupasta annetussa laissa (34/2010) ja Kioton mekanismien käytöstä annetussa laissa (109/2007)"

Uusi kohta 2 § 5)

- Aivan keskeistä ilmastolaissa asetettavien tavoitteiden saavuttamiselle ovat päästöttömän sähkön investointi- ja toimintaedellytykset. Esitämme uutta kohtaa: "5): "Kansallisin toimin ja EU-vaikuttamisella edistetään päästöttömän sähköntuotannon investointi- ja toimintaedellytyksiä"

Kohta 3 §

- Esitämme lisättäväksi, että laissa säädetään viranomaisten tehtävistä edistää toiminnassaan investointeja päästöttömään sähköntuotantoon ja päästöttömän sähköntuotannon toimintaedellytyksiä.

Kohta 6 §

- Esitämme määritelmiin lisättäväksi työ- ja elinkeinoministeriön noin kerran vaalikaudessa tekemän ilmasto- ja energiastrategian

Kohta 7 §

- pitäisimme perusteltuna mainita tässä myös työ- ja elinkeinoministeriön noin kerran vaalikaudessa tekemän ilmasto- ja energiastrategian

Kohta 8 § 6)

- Tämä on erittäin tärkeä kohta. Lisäksi suunnitelmat tulisi yhteensovittaa muun elinkeinoelämän vähähiilitiekarttoihin

Luku 2

- esitämme lisättäväksi uutta pykälää, jossa kuvataan työ- ja elinkeinoministeriön noin kerran vaalikaudessa tekemä ilmasto- ja energiastrategia

Kohta 16 §

- Ilmastolain tavoitteiden saavuttamisen seuranta (hiilineutraali Suomi 2035 ja vähintään 90 % päästövähennykset 2050 mennessä) on tärkeää
- Ilmastopolitiikan seurannan tulee olla johdonmukaista. Lakiesityksessä eri toimialojen tai sektorien toimijoiden roolia ei ole kuvattu, vaikka ilmastopolitiikan seuranta tulisi tehdä yhteistyössä alan toimijoiden kanssa

Kohta 19 §

- Esitämme lisättäväksi viittauksen työ- ja elinkeinoministeriön noin kerran vaalikaudessa tekemään ilmasto- ja energiastrategiaan

Lisätiedot:

Petteri Haveri (petteri.haveri@energia.fi, 050 5711554)